

Perustuslakivaliokunta

Keskiviikko 25.5.2022 klo 8.06—9.00 ja 9.30—10.53

Läsnä

puheenjohtaja Johanna Ojala-Niemelä sd
varapuheenjohtaja Antti Häkkänen kok (4, 5, 6, 7) (3 osittain)
jäsen Outi Alanko-Kahiluoto vihr (1, 2, 3) (4, 5 osittain)
jäsen Jukka Gustafsson sd (5, 6, 7) (3, 4 osittain)
jäsen Maria Guzenina sd (4) (3, 5 osittain)
jäsen Olli Immonen ps
jäsen Hilikka Kemppi kesk (5, 6, 7) (3, 4 osittain)
jäsen Anna Kontula vas
jäsen Jukka Mäkynen ps
jäsen Sakari Puisto ps (1, 2, 3, 4) (5 osittain)
jäsen Wille Rydman kok
jäsen Heikki Vestman kok
jäsen Tuula Väättäin sd (1, 2, 3, 4) (5 osittain)
varajäsen Johannes Koskinen sd (5 osittain)
varajäsen Markus Lohi kesk

Sihteerit

valiokuntaneuvos Johannes Heikkinen
valiokuntaneuvos Mikael Koillinen
valiokuntaneuvos Liisa Vanhala

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 9 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Todettiin, että kokous ei ollut päätösvaltainen.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valmiuslain ja asevelvollisuuslain 79 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 63/2022 vp

Valiokunta kävi yleiskeskustelun loppuun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Pöytäkirja PeVP 50/2022 vp

Merkittiin, että kokous tuli päätösvaltaiseksi.

Päätettiin poistaa kappaleen 16 viimeinen virke.

Päätettiin poistaa kappaleesta 28 ensimmäisen virkkeen sanat "tai poikkeusolojen lainsäädäntö" sekä kappaleen viimeinen virke. Päätettiin yhdistää kappaleet 28 ja 29.

Päätettiin poistaa kappale 30.

Päätettiin lisätä kappaleen 34, josta oli tullut kappale 32, jälkeen uusi kappale seuraavasti: "Perustuslakivaliokunta kiinnittää lisäksi huomiota valmiuslakiin ehdotetun 122 c §:n laitekstin ja perustelujen väliseen suhteeseen. Ehdotettu säännös koskee oleskelun ja liikumisen kieltämistä ja rajoittamista tietyllä paikkakunnalla tai alueella. Lainkohdan perustelujen (s. 52) mukaan säännös mahdollistaa kuitenkin vain kiellon ja rajoittamisen tietyllä paikkakunnalla tai sen osassa ja on siten alueelliselta käyttöalaltaan rajatumpi kuin valmiuslain 118 §. Puolustusvaliokunnan tulee vielä tarkastella sääntelyn alueellista ulottuvuutta ja tarvittaessa muuttaa säännöstä."

Päätettiin muuttaa kappale 41, josta oli tullut kappale 40, kuulumaan seuraavasti: "Perustuslakivaliokunnan mielestä merkityksellistä on lisäksi, että valmiuslain toimivaltuussäännösten soveltaminen on mahdollista vain laissa tarkasti rajatuissa poikkeusoloissa ja valmiuslain toimivaltuuksia voidaan käyttää vain, jollei tilannetta voida hallita viranomaisten säännönmukaisin toimivaltuuksin (ks. esim. PeVM 11/2020 vp). Valiokunnan mielestä poikkeuslain asiallisesta rajattaisuudesta perustuslain 73 §:ssä säädetty tässä sääntelykontekstissa edellyttää siten, että ehdotettua valmiuslain 3 §:n 6 kohdan poikkeusolomääritelmää on valtiosääntöoikeudellisista syistä vielä täsmennettävä. Poikkeusolojen olennaisen sisällön on ilmentävä täsmällisemmin määritelmäsäännöksessä ja sen piiri on rajattava koskemaan vain sellaisia laajakantoisia hybridiuhkia, jotka vakavuudeltaan rinnastuvat perustuslain 23 §:n vaatimukset täyttäviin muihin valmiuslain poikkeusoloperusteisiin. Täsmen-täminen voidaan siten tehdä esimerkiksi määrittelemällä uuden poikkeusoloperusteen perusmuodon tunnusmerkistöä, mitä voidaan täydentää maininnalla perusmuodon tunnusmerkistöön vakavuudeltaan rinnastettavasta muusta uhasta. Edellä ongelmallisiksi katsottuja käsitteitä, erityisesti avointa kriittisen infrastruktuurin käsitettä, on syytä pyrkiä välttämään. Vastaavasti myös ainakin väestön toimeentulon turvaamiseen liittyviin toimivaltuuksiin liittyvää sääntelyä on edellä kuvatuin tavoin muutettava."

Päätettiin korvata kappaleen 49, josta oli tullut kappale 48, sana "tärkeänä" sanalla "välttämättömänä".

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

Kokous keskeytettiin klo 9.00 ja sitä jatkettiin klo 9.30.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Euroopan unionin tietojärjestelmien yhteentoimivuudesta

Hallituksen esitys HE 134/2021 vp

Asiantuntijalausunto HE 134/2021 vp PeV 25.05.2022 kansainvälisen yhteistyön yksikön päällikkö Matti Pitkäniitty, sisäministeriö Asiantuntijalausunto A 4
Asiantuntijalausunto HE 134/2021 vp PeV 25.05.2022 erityisasiantuntija Amanda Mäkelä, oikeusministeriö Asiantuntijalausunto B 4
Asiantuntijalausunto HE 134/2021 vp PeV 25.05.2022 ylitarkastaja Heikki Huhtiniemi, Tietosuojavaltuutetun toimisto Asiantuntijalausunto C 4
Asiantuntijalausunto HE 134/2021 vp PeV 25.05.2022 professori Tuomas Ojanen Asiantuntijalausunto D 4
Asiantuntijalausunto HE 134/2021 vp PeV 25.05.2022 professori Sakari Melander Asiantuntijalausunto E 4
Asiantuntijalausunto HE 134/2021 vp PeV 25.05.2022 professori Tomi Voutilainen Asiantuntijalausunto F 4

Valiokunnassa olivat kuultavina:

- kansainvälisen yhteistyön yksikön päällikkö Matti Pitkäniitty, sisäministeriö, liite
- poliisijohtaja Hannele Taavila, sisäministeriö
- erityisasiantuntija Amanda Mäkelä, oikeusministeriö, liite
- ylitarkastaja Heikki Huhtiniemi, Tietosuojavaltuutetun toimisto, liite
- professori Tuomas Ojanen, liite
- professori Sakari Melander, liite

Valiokuntaan on saapunut kirjallinen lausunto:

- professori Tomi Voutilainen, liite

5. Hallituksen esitys eduskunnalle rajanylitystietojärjestelmää ja Euroopan matkustustieto- ja -lupajärjestelmää koskevaksi täydentäväksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 173/2021 vp

Asiantuntijalausunto HE 173/2021 vp PeV 25.05.2022 lainsäädäntöneuvos Anne Ihanus, sisäministeriö Asiantuntijalausunto A 5
Asiantuntijalausunto HE 173/2021 vp PeV 25.05.2022 erityisasiantuntija Amanda Mäkelä, oikeusministeriö Asiantuntijalausunto B 5
Asiantuntijalausunto HE 173/2021 vp PeV 25.05.2022 ylitarkastaja Heikki Huhtiniemi, Tietosuojavaltuutetun toimisto Asiantuntijalausunto C 5
Asiantuntijalausunto HE 173/2021 vp PeV 25.05.2022 professori Tuomas Ojanen Asiantuntijalausunto D 5
Asiantuntijalausunto HE 173/2021 vp PeV 25.05.2022 professori Sakari Melander Asiantuntijalausunto E 5
Asiantuntijalausunto HE 173/2021 vp PeV 25.05.2022 professori Tomi Voutilainen Asiantuntijalausunto F 5

Valiokunnassa olivat kuultavina:

- lainsäädäntöneuvos Anne Ihanus, sisäministeriö, liite
- erityisasiantuntija Amanda Mäkelä, oikeusministeriö, liite
- ylitarkastaja Heikki Huhtiniemi, Tietosuojavaltuutetun toimisto, liite
- professori Tuomas Ojanen, liite
- professori Sakari Melander, liite

Pöytäkirja PeVP 50/2022 vp

Valiokuntaan on saapunut kirjallinen lausunto:
- professori Tomi Voutilainen, liite

Merkittiin, että kokous ei enää ollut päätösvaltainen.

6. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

7. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on etäkokous tiistaina 31.5.2022 klo 10.30.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Johannes Heikkonen